

KARAR ANI

Dr. Sevgi YUMRUTEPE

Acil servis asistanlığı yaptığım sıralardı. Gece nöbetine yeni başlamıştım ve saat 19.00 civarıydı. Servis her zamanki gibi yoğundu, devraldığım hastaları toparlamak için acilin ortasında bulunan monitör kısmında duruyordum. Ben hastalarımı ilgilenirken 112 ekibi önümden hızlı bir şekilde geçti, sedyede bulunan hastayı radyolojiye doğru yönlendirdiler. Seri bir geçiş olmasına rağmen sedyedeki hasta dikkatimi çekmişti. Hastanın genel durumu kötü görünüyordu. 112 ekibi, hastanın Malatya Devlet Hastanesinden radyoloji bölümüyle görüşülerek gönderildiğini, hastaya bir an önce Doppler ultrasonografi yapılması gerektiğini, hastanın bacağına yoğun bir ağrı olduğunu, Doppler ultrasonografi yapıldıktan sonra hastayı tekrar geri götüreceklerini söylediler. O sıralar Malatya Devlet Hastanesinde nöbetçi radyoloji uzmanı olmadığından hastalar mesai saatleri dışında Turgut Özal Tıp Merkezi Araştırma Hastanesine sevk ediliyor, radyolojik tetkikleri yapıldıktan sonra tekrar devlet hastanesine geri gönderiliyorlardı.

112 ekibi hasta hakkında bu bilgileri verirken hastamızın iyice fenalaştığını ve bilincinin kaybolduğunu fark ettim. Hastayı seri bir şekilde monitöre çekip vakit kaybetmeden güvenlik çemberine aldık. Aynı anda 112 ekibine hastayı aldığımızı, geri kalan işlemlerin tarafımızca yapılacağını söyledim ve gidebileceklerini de ekledim. Hasta, hipotansiyona bağlı senkop geçiriyordu. Gerekli müdahaleler sonucu hastanın tansiyonunu yükseltince bilinci açılmaya başladı. Şikâyet olarak bacağına gösteriyor, şiddetli bir ağrı hissettiğini söylüyordu. Durumun ne olduğunu tam olarak anlamış değildik. Hastamız ağrıya bağlı şoka mı giriyordu yoksa bunun altında başka bir şey mi vardı? Yakınlarına dönüp hastanın daha önce göğüs ağrısı yaşayıp yaşamadığını sordum. Yanında bulunan ve hemşire olduğunu söyleyen kızı, yaklaşık dört saat önce babasının göğüs ağrısı çektiğini söyledi. Bu bilgidен sonra hastada aort diseksiyonu olabilme ihtimali iyice yükselmişti gözümde. Hastayı vakit kaybetmeden tomografiye aldım. Küçük bir zaman kaybı geri dönüşü imkânsız bir sona götürebilirdi hastamızı. Şüphelendiğim gibi aort diseksiyonu çıktı. Tanımız netleşmişti, kalp damar cerrahisine haber verdim. Görevimi yapmış, gerekli yerlere haber vermiştim ancak bazen her şey istenilen gibi olamayabiliyordu. Ben kalp-damar cerrahisi hocalarına yönlendirirken hastamızı, aldığım bilgi sonrası ameliyat yapabilecek hocaların kongrede olduğunu, hastanın operasyona alınamayacağını öğrendim. Zamanla yarışıyoruz ve acilen ameliyat yapılmazsa bir insanı kaybetme durumumuz vardı. Verilen bilgi üzerine hastanın opere olabileceği en yakın merkeze sevk edilmesi gerektiğini söyledim. Ancak kalp-damar cerrahisi asistanı hastayı kendilerinin değil, acil servisin sevk etmesi gerektiğini anlattı bana. Ben, hastamı kurtarma derdindeyken bir de ardı arkası gelmeyen prosedürlerle boğuşuyordum. Şimdi ne

yapacaktım, hasta elimde kalmıştı. Kızı ve diğer yakınları merhamet dilenen bakışlarla atacağım bir sonraki adımı bekliyordu. Hızlı düşünmem ve doğru karar vermem şarttı. Kesin olan şuydu ki hastaya cerrahi müdahale gerekiyordu ancak bu müdahale, o gün hastanemizde yapılamayacaktı. Kim sevk edecek polemiği hastaya sadece zaman kaybettirecek,bunu sonra konuşuruz diye geçirdim içimden.

Hastayı hemen sevk etmeliydim. 112 komuta merkezini aradım. Aort diseksiyonu olan elli yaşlarındaki erkek hastanın opere olabileceği yer için sevk istedim. Telefonum çaldı. Uzun aramalardan sonra Konya'da bir hocamız hastayı kabul ettiğini söylemişti ancak hazırlığa bir an önce başlamak için kalp-damar cerrahisi asistanı ile konuşup diseksiyon tipi hakkında bilgi almak istemişti. Kalp-damar yine yapacağını yapmış, sevk olayına karışmak istemediğini iletmişti. Bunun üzerine Konya'daki hocamızla iletişim kurup diseksiyon tipini söyledim ve gerekli bilgileri aldıktan sonra hastayı kabul ettiğini ilettili. Bilgiyi 112'ye ulaştırdım. Hastanın durumu kritikti, her saniye hayatta kalabilmesi için değerliydi. 112 ekibi, nakil için kara ambulansının sıkıntılı olabileceğini, hava ambulansı ayarlayacaklarını söylediler.

Hastam acilde bekliyordu, gece 24.00 sularında entübe edildi, kalp-damar cerrahisinin önerileri doğrultusunda nabız ve tansiyon aralıkları stabillendi. Ancak yapılması gereken her şeyi yaptığımız halde böyle bir rahatsızlığı olan hastanın acilde beklemesinin doğru olmadığını düşünüp yoğun bakım yatışı için kalp damar cerrahisi ile yeniden görüşmeye karar verdim. Hasta lehine tüm gerekçelerimi sunmama rağmen asistan doktorla aramızdaki anlaşmazlığı uzun süre çözemedik, küçük çaplı bir kavgaya tutuştuk. Neyse ki kavganın kazanan tarafı ben olmuştum. Hasta, kalp-damar cerrahisi yoğun bakımına alındı. Bu arada 112 ekibiyle temasımı koparmamıştım. Sürekli arayıp hava ambulansı ayarlayıp ayarlanamadıklarını sordum. Gece görüşü sadece askeri helikopterde olduğundan askeri hastane ile görüştiklerini söylediler. O gece herkes aramalarından bıkmış olsa gerek, komuta doktoru da aynı şikâyetle bana tepkisini iletmişti. Oysaki onların da beni anlaması gerekiyordu, hasta yakınları hastanın sevkinin olup olmadığını sürekli soruyor, bende saat başı arayıp son gelişmeleri öğrenmek zorunda kalıyordum. Arada sıkışıp kalmıştım. Tüm çabalarım rağmen askeri helikopter gece için ayarlanamadı. Hastanın sabah saatlerinde, hava ambulansı ile götürülmesine karar verildi. Nihayet yer de ambulans da ayarlanmıştı. Bu arada yeni güne girmiştik ve saat 02.00'yi gösteriyordu, çok yorulmuştum.

Ben zafer kazanmış bir komutan edasıyla sandalyeme oturmaya çalışırken aynı anda hastanın hemşire olan kızı yanıma geldi. Muhtemelen çabamdan ve ilgimden dolayı teşekkürlerini sunmak için geldiğini düşünürken ben,kızı hiç beklemediğim bir şey söyledi. Hastayı sevk etmekten vazgeçtiklerini, Konya'ya ulaştırılsa bile yaşadığı bu ciddi durumun çözüleceğine dair umutlarının olmadığını, kurtulma

şansının çok düşük olduğunu söyleyip vazgeçtiklerini anlattı. Şaşkındım, milyonda bir ihtimal bile olsa bir baba için değmez miydi gitmek, bu nasıl bir realiteydi. “112’ye haber verin, vazgeçtik.” diyordu ısrarla. Şimdi ne olacak, diye geçirdim içimden, hasta kaderine terk edilip ölmesi mi beklenecekti? Olamazdı bu, yapılan bu kadar uğraş, çekilen bu kadar emek boşuna mıydı yani? Kızını razı etmem gerekiyordu. Giderse çok düşük ihtimal bile olsa yaşayabileceğini ama kalırsa yüzdeyüz öleceğini söyledim. Babası hakkında ölüm kararı vermiş olabileceğini de ekleyerek vicdanıyla baş başa bıraktım onu. Kızı söylediklerimden etkilenmiş olsa gerek, başını öne doğru eğip “Haklısınız, babamın ölüm kararını veremem.” dedi. Gözleri kızarmıştı kızcağızın. Nasıl bir karar alması gerektiğini bilemeyecek kadar büyük bir şok içerisindeydi o da.

O günün sabahı bir türlü gelmek bilmedi. Zaman uzadıkça uzadı ve nihayet güneş ışıklarını gönderdi bize. Günün ilk ışıkları ile hastamızı hava ambulansına yerleştirip gönderdik. Omuzlarımdan koca bir yük kalkmıştı sanki. Biz hastayı gönderdikten sonra bölüm başkanımız beni arayıp 112 tarafından arandığını, komuta doktorunun isteği üzerine ses kayıtlarının dinlendiğini, bana büyük bir özür borçlarının olduğunu ilettiler. Hak yerini buluyordu. O an ne yapılan özürdeydi aklım ne de yorgunluktan bitap düşmüş bedenimdeydi. Sadece gönderdiğimiz hastanın akıbetiyle meşguldü zihnim.

Hastanın durumunun ne olduğunu uzun süre öğrenemedim, bana dönen olmamıştı. Aradan yaklaşık bir ay geçmişti. Yine acildeydim ve yine yoğun geçecek bir günün ilk sinyallerini alıyorduk ekipçe. Ben kendimi hastalarımın kaptırılmışken karşıma elli yaşlarında bir adam çıktı, yanında kim vardı çok dikkat etmedim ilk anda, tam “Neyiniz var?” diye soracaktım ki, adamın yanında bulunan hanım, “İyi akşamlar doktor bey, bizi tanıyamadınız mı?” diye bir soru yöneltti bana. Sesin sahibine bakınca bir ay önceki hastamızın hemşire olan kızı olduğunu hemen anladım. Tanıyıştım onu ama karşımda duran hastamı tanıyamamıştım ilk anda. Sanırım hastalık yüz ifadesini de değiştiriyordu. O anda karşınızdaki insanın yüzüyle, görüntüsüyle değil, acıları ile uğraşıyorsunuz. Ve sanırım bütün yüzler hastayken birbirine benziyor ya da bana öyle gelmişti o zaman. Evet, hemşire hanım babası ile yanıma gelmişti. “İşte hastanız, sapasağlam ayakta.” dedi bana. Evet, o benim hastamdı. Konya’ya sevk ettiğim, kalp damar asistanı ile 112 ekibi ile saatlerce tartıştığım, sabaha kadar uğraştığım ama yılmadığım hastamdı. Ve şimdi iyileşmiş, yüzde yüz ölür, hastaneye ulaşıp opere edilse bile kurtulma ihtimali çok düşük olur diye bakılan, neredeyse ölüme terk edilmesi düşünülen bir insanken bütün kötü ihtimalleri bertaraf edip hayata sıkı sıkı tutunmayı başarmış, kendisine ikinci kez yaşam şansı verilmiş hastamdı o. Mutluydum, ilk kez verdiğim çaba için bu kadar büyük bir huzur hissediyordum içimde. Kalp damar cerrahi polikliniğine kontrole gelmişti hastamız. Ama önce acile teşekkür gelmiş ve bana hediyeler getirmişlerdi. Çok mutlu olmuştum, ne diyeceğimi şaşırılmıştım. Aslında mutluluğumun nedeni belliydi, görevimi yapmış ve bir insanın, bir babanın, bir eşin, bir dedenin, bir canın

yaşamasına vesile olmuşum. Kızı, “Az kalsın vazgeçecektim, beni zorladığınız için çok teşekkür ederim.” diyerek minnettarlığını sunuyordu bana.

Güne güzel başlamıştım, böyle bir mesleği yapma fırsatım olduğu için şanslı hissetmiştim kendimi. O hastamdan sonra istatistiklerin sadece bir değerden ibaret olduğunu, ihtimallerin ise görünmez bir güçten enerjilerini alan büyük mucizeler olduğunu öğrendim. O enerji kulağıma eğilmiş ve “uğraşmaya değer” diye fısıldamıştı. Uğraştığıma gerçekten değmişti...